

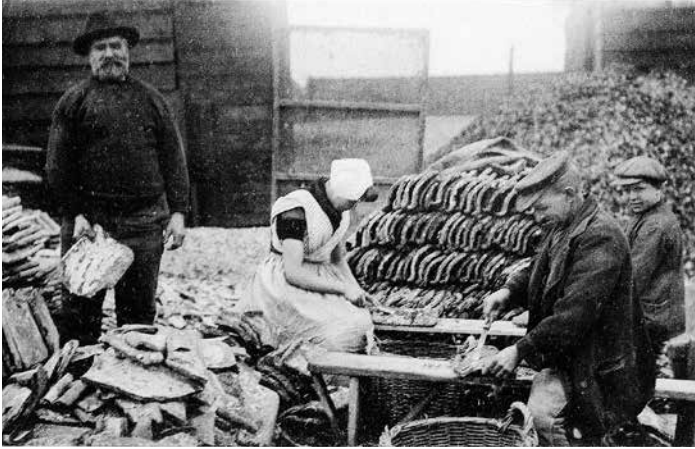
Hoofdstuk 1

Afkomst

Op 16 april 1822 werd ik te Yerseke, een dorp in Zuid-Beveland (provincie Zeeland) geboren. Ik was de jongste in een gezin van twaalf kinderen. Hoewel mijn ouders hun dagelijks brood hadden, voelden ze maar al te zeer de zware zorg voor zo'n talrijk gezin op hun schouders drukken. Ik zal niet proberen te schetsen in welke toestand mijn lieve moeder verkeerde, toen mijn dierbare en vrome vader haar door de dood werd ontnomen. Ik was toen nog geen acht jaar oud. Hoewel ik nog jong was, besepte ik goed dat ik door de dood van mijn vader veel verloren had. Dat ik ná zijn dood nog de vruchten zou plukken van zijn bekering en zijn leven in de dienst des Heeren, daar dacht ik niet aan. Dat kón ik toen ook niet bedenken, want ik leefde zelf nog in duisternis, vervreemd van God. Ik leefde zorgeloos voort, tot het moment dat het de Heere behaagde mij van de dood tot het leven, van de duisternis tot het licht, van de rampzalige dienst van de satan tot de zalige dienst van God over te brengen.

Een heel ander mens

O, hoe springt mijn ziel op van blijdschap als ik terugdenk aan die onvergetelijke tijd, toen de Barmhartige aan mij, geestelijk dode, nieuw leven schonk. Mijn verstand werd verlicht, mijn ogen werden geopend, mijn wil werd gebo-

Oestercultuur in Yerseke

gen. Kortom, ik werd een heel ander mens. Want hoewel ik nog maar een kind was, toch begonnen de zaden van zonde en boosheid zich al sterk in mij te ontwikkelen. Ik herinner me levendig de dag dat ik samen met een andere jongen besloot appels te gaan stelen. Toen we bij de boomgaard kwamen, nam ik een steen en gooide die in een van de bomen. Er vielen enkele appels naar beneden. Deze werden door de jongen met wie ik samen was, opgeraapt. Geheel tegen wat ik verwachtte, liep hij ermee weg. Daarover werd ik zó vreselijk kwaad, dat ik een verschrikkelijke vloek uitsprak. Amper was de vloek over mijn lippen gekomen, of ik voelde op hetzelfde moment een hevige pijn. Het was alsof iemand een scherpe dolk in mijn zijde drong. En o, wonder, terwijl ik daar ineenkromp van de pijn, werd ik opeens overweldigd door

een gevoel van schuld, zoals ik dat nooit eerder gekend had. Voor het eerst voelde ik de pijn van een geweten dat begint te ontwaken. Mijn geweten beschuldigde mij. En ik was me er levendig van bewust dat ik niets tot mijn verontschuldiging kon inbrengen. Want al wist ik dan nog niet veel, met mijn verstand wist ik heel goed dat er een God was, Die mij het leven had geschonken. En tegen die God had ik met boze opzet gezondigd. Ik had gestolen en gevloekt!

Gedachten van vrede

Wat moest ik doen? Wat stond mij te wachten als de dood kwam? Die dood zou komen en mij net als alle andere mensen uit deze wereld wegnemen. De heiligheid van God, Die niets in Zijn hemel kan dulden wat met zonde bevlekt is en wat niet heilig is, verschrikte mij. Ik was zo onheilig. Ik kon dus niet anders verwachten dan dat God mij voor eeuwig zou verstoten. Ik zou tot de hel veroordeeld worden!

De gedachte daaraan deed mij sidderen en beven. Ik voelde niet alleen hoe ver ik met mijn hart van God verwijderd was, maar ik zag het ook helder terug in mijn eigen zondige daden. Daar stond ik, verbijsterd, verlegen. Ik wist me geen raad. Niemand kon mij helpen. Ik wist het niet meer. Helaas was er na de dood van mijn lieve vader van mijn opvoeding weinig of niets terechtgekomen. Mijn moeder, zowel als mijn broers en zussen, dienden de wereld. Met andere woorden, zij kenden geen zorg over de staat van hun ziel voor de eeuwigheid. Niemand was in

dat opzicht ook bezorgd over mij. Maar de Heere, de grote Ontfermer, dacht aan mij. Hij had over mij gedachten des vredes. Hij had als de getrouwe Verbondsgod van Zijn arme volk de stille verzuchtingen van mijn aardse vader gehoord en verhoord. Net zoals Hij eenmaal het gebed van Jakob verhoorde om zijn zoon Jozef weer te mogen zien.

Een weg van verbetering

Om terug te keren tot mijn verhaal: Ik voelde mij in een onzekere en benarde situatie. Vroeger leefde ik – hoewel onbewust – buiten God en zonder God. Onbekommerd dwaalde ik voort zonder te weten waarheen. Maar nu zag ik dit helder voor ogen en besepte ook de ernst daarvan. Ik wist in mijn onkunde echter niet welke weg ik moest inslaan. Nadat ik er goed over nagedacht had, besloot ik mijn leven te beteren. Ik zou doen wat God gebood en ik zou nalaten wat Hij verbood. Maar het gaf mij geen rust voor mijn ziel. Ik bleef God zien als een vertoornd Rechter. De vrees voor de dood zat mij steeds op de hielen. Dit spoorde mij aan om de geboden van de Heere nóg nauwgezetter te onderhouden. Ik deed er mijn uiterste best voor en spande al mijn krachten daartoe in. Het was zelfs zo, dat ik, toen ik op zekere dag voor een boer aan het dorsen was en er een graankorrel in mijn mond sprong, ik die meteen uitspuugde, uit vrees dat ik me bezondigde.

Geen hoop op behoud

Deze vrome manier van leven beviel mij, want naarmate ik ernstiger en netter ging leven, kwam ook mijn

gemoedsrust weer wat terug. Ik stelde mezelf gerust met de gedachte dat ik – als ik zo voort zou leven – zeker in de hemel zou komen. Terecht zegt Salomo: ‘Er is een weg die iemand recht schijnt, maar het laatste van die zijn wegen des doods.’ Maar o, die wondere liefde van God. De Heere, Die door Zijn machtwoord ‘Daar zij licht!’ het nachtelijk duister uit mijn ziel verdreven had, wilde ook dat het heldere licht van het Evangelie daarin zou doorbreken.

Nadat ik ongeveer vijf of zes jaar in deze toestand van werkheiligheid had geleefd, sloeg totaal onverwacht een hevige storm tegen het gebouw van mijn hoop, zodat het ineens stortte, terwijl het op zandgrond was gebouwd! De woorden ‘uit de werken der wet zal geen vlees gerechtvaardigd worden’ (Rom. 3:20), werden als lood in mijn ziel geworpen. Opeens zag ik dat mijn arme schuldige ziel beroofd werd van alles waarmee ik mijzelf had willen bedekken. Het was gedaan met mijn valse rust. Verdwenen was al mijn hoop op behoudenis. Mijn consciëntie veroordeelde mij. Gods geschonden wet vervloekte mij. Satan beschuldigde mij. Ik wist niet waar ik het zoeken moest. Ik was als iemand die niet meer gezond kan denken. O, hoe vreselijk was de toestand van mijn ziel! Ik werd als het ware voor Gods vierschaar geroepen. Daar moest ik mijn rechtvaardige doemvonnis ondertekenen. Er bleef voor mij niets anders over dan mijn Rechter om genade te smeken. Zelf heb ik dat in die ogenblikken niet opgemerkt, later mocht ik zien dat de Heere mij zo veel genade schonk, dat ik niet in totale wanhoop verviel, en

geen eind aan mijn leven maakte. Want daar probeerde de duivel, die een mensenmoorder is van den beginne, mij telkens toe over te halen. Dag en nacht achtervolgde hij mij, en dreigde mij te zullen verslinden. Ik kan niet onder woorden brengen wat er in mij – veertienjarig kind – omging.

Verborgen ondersteuning

In die tijd sliep ik 's nachts altijd aan boord van het schip van mijn oudste broer. Hij diende de wereld en kwam elke avond heel laat aan boord. Zodra het donker begon te worden, overviel mij een onbeschrijflijke angst. Nadat ik mijn bed in orde gemaakt had voor de nacht, verliet ik het schip. Ik bleef net zolang aan wal tot ik mijn broer in de verte hoorde aankomen. Hij kwam altijd fluitend naar zijn boot toe. Dan schoot ik vlug onder de dekens en hield mij slapende. Helaas gebeurde het vaak dat mijn broer de hele nacht wegbleef. O, wat had ik het dan benauwd! Nauwelijks had ik mijn ogen gesloten, of nare gedachten en schrikbeelden kwelden mij. Ik weet niet meer precies hoeveel keer ik soms per nacht op m'n blote knieën voor God kroop, want ik vreesde voortdurend om te komen door de helse Saul. Maar dat verhoedde de Heere. Later mocht ik zien hoe Hij mij nabij was met Zijn verborgen ondersteuning. Nee, de getrouwe God verzoekt Zijn volk niet boven vermogen. In Zijn ondoorgroendelijke wijsheid schonk Hij ook mij een weg van ontkoming als mijn ziel zó benauwd was.

Gods vriendelijk aangezicht

Nadat ik ongeveer veertien dagen als een door onweer voortgedrevene troosteloos mijn weg vervolgd had, was het alsof een stem mij toeriep: 'Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde, want Ik ben God en niemand meer.' In kinderlijke eenvoudigheid en omdat ik zo weinig wist van Gods Woord, antwoordde ik: 'Wie zijt Gij?' Daarna hoorde ik: 'Want het einde der wet is Christus, tot rechtvaardigheid een iegelijk die gelooft.' O, wat werd mij toen een grote genade geschonken! Want met dat woord begon het licht van het geloof in mijn ziel op te gaan. Ik zag oneindig veel schoons en heerlijks in de Zoon van God, Die mens werd. Die in deze wereld kwam om de gehele raad van God te dienen in het betrachten en het voldoen aan al de eisen van de heilige wet. Ik zag dat Hij door Zijn gehoorzaamheid tot de dood een eeuwige gerechtigheid aanbracht voor verloren zondaren. Dat deze gerechtigheid – indien deze door het geloof wordt aangenomen – de zondaar het recht geeft op het eeuwige leven, alsof hij zelf in zijn eigen persoon voor al zijn zonden had betaald!

Lange tijd mocht ik terwijl ik in verwondering de heerlijke weg van verlossing – waarin alle deugden van de Eeuwige tot hun volle recht komen – aanschouwde en in aanbidding overdacht, veel blijdschap en vertroosting proeven. Ik meende dat ik nu de strijd te boven was en dat ik mij vanaf nu voortaan in de Heere mocht verlustigen. En het was ook inderdaad zo dat ik mij een zekere tijd mocht verheugen in het licht van Gods vriendelijk aangezicht.